

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petite vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Vabilo na naročbo.

S prihodnjo številko stopi „Domovina“ v trinajsto leto svojega obstanka.

Takrat, ko smo prvič pisali vabilo na naročbo in potem, ko je prva „Domovina“ v resnici zagledala beli dan, takrat se našemu listu ni obetalo dolgega življenja. In res, majhna je bila prva „Domovina“, in jeklenih moči je bilo treba, da se je vzdržala na površju, toda — vzdržala se je le.

Ne bomo hvalili sami sebe, saj našemu listu tega ni treba: najboljša hvala mu je lepo število, v katerem zahaja med slovensko občinstvo. „Domovina“ se je iz svojega skromnega začetka povzdignila na višek, kakršnega je dosegel malokateri pokrajinski list. „Domovino“ prištevajo najuglednejšim časopisom slovenskim. Na tem višku jo hočemo tudi obdržati, to se pravi, hočemo jo še popolniti, kolikor bo v naših močeh.

Z novim letom se ne bo zvršila nikaka izprememba pri listu. „Domovina“ bo ravno tako v prihodnje, kakor je dosedaj, najodločnejše zastopala svoje slovensko-narodno stališče; borila se bo v prvi vrsti za pravice slovenskega naroda na Štajarskem, v drugi vrsti bo pa paznim okom motrila celo slovensko in slovansko obzorje v okvirju Avstrije in zunaj nje. Seznanjala bo svoje cenjene čitatelje s političnimi in ne političnimi zanimivostmi in po mogočnosti pri našala gospodarske članke.

Upamo, da nam bodo tudi odslej naprej v krepko podporo oni naši cenjeni gg. dopisniki, ki so nam doslej pomagali pri našem eminentno narodnem delu, upamo, da nam ostanejo tudi odslej zvesti sotrudniki, kajti list bo tem lepše uspeval, čim več duševnega materiala bo imel na razpolago.

Ravnatoko pričakujemo od vseh naših cenjenih naročnikov, da nas ne zapuste temu še več drugih privabijo v svoj krog. Vsakemu je znano, da je pri vsakem podjetju prvi pogoj denar, in zato tudi pričakujemo od naših vrlih naročnikov, da nam ne bodo ostali samo zvesti naročniki, temuč tudi točni plačevalci. Tako bo ustrezno vsem. Naročniki bodo storili svojo dolžnost napram listu in list bo lahko zadovoljeval svoje naročnike.

Končno še enkrat pripomnimo, da z novim letom ne bo nikake izpremembe pri „Domovini“. Izhajala bo po dvakrat na teden in v isti obliki, kakor dosedaj. Naročnina ostane seveda tudi ista: 8 K za celo leto, 4 K za pol in 2 K za četrt leta. Za vse drugo pa prosimo cenjene čitatelje, da si sami ogledajo na listovi glavi.

V nadi, da bo ob novem letu krog naših naročnikov poln, kličemo vsem, starim in novim: „Veselo in srečno novo leto!“

Ob koncu leta.

Zopet je minilo leto. Kakor je dolžnost trgovčeva, da koncem leta obračuna, da naredi bilanco, ravnatoko je tudi naša dolžnost, da končamo leto z bilanco, katera naj nam pokaže, kaj smo Slovenci, posebej pa še mi štajarski Slovenci, v preteklem letu pridobili in kaj izgubili. Naša dolžnost je, da brez ovinkov damo svojim čitateljem in po njih celemu svojemu narodu natančno sliko razmer, da mu pokažemo koliko je napredoval in koliko je nazadoval tekom minolega leta na različnih poljih svojega javnega delovanja.

Preteklega leta ne moremo prištevati najboljšim, kajti prineslo nam je res semtertja kaj dobrega, ali skoraj povsod, kamor pogledamo, vidimo, da se je sicer delalo, tuptam celo z vse hvale vredno navdušenostjo, ali končni rezultati pa vendarle izkazujejo manjši ali večji

primanjkljaj. Ako torej sumarično premostrimo celo letno delovanje, moramo reči, da smo ostali na starem, kajti važnejših pridobitev nismo letos mogli zabeležiti, oni primanjkljaji pa tudi niso tako veliki, da bi jih nam ne bilo mogoče pokriti.

Najslabše se je ponesla Koroška. Korotanski Slovenci morajo pač letošnje leto prištevati najslabšim, kolikor so jih doživeli v zadnjem času. Vzrokov volilne katastrofe ne bomo naštevati, saj so vsakemu zavednemu Slovincu dobro znani, ali reči pač moramo, da bo Koroška kmalu, kmalu popolnoma izgubljena za našo stvar, ako se oni, res pravi domoljubi koroški ne otresejo mlačnosti, ki se danzadnevom vedno bolj širi med vsemi sloji narodovimi, in ne začnejo zopet z delom, kakor so svoj čas delali oni narodni močje, ki so neglede na levo in desno, z visoko vzdignjeno zastavo Slovenstva v roki, budili svoj narod in ga niso vodili v boj za svoje nasprotnike, pač pa proti njim. Oni so bili prepričani, da ostane Nemeč vedno le Nemeč, in naj natakne to ali ono masko na obraz. Sicer smo res v dobi kompromisov, ali ne dolžimo kompromisov tamkaj, kjer je le boj, neizprosni boj edino sredstvo, da dosežemo svoje narodne pravice.

O kranjskih razmerah ne moremo drugega reči, kakor da jih iz vsega srca obžalujemo. V zadnjem času smo tudi opazili, da bočejo nekateri presaditi kranjske razmere v obmejne pokrajine. Tem pač moramo svetovati, da naj ostanejo s svojo razdirajočo politiko tamkaj, kjer so bili dosedaj. Ako nam že ne morejo, ali pa tudi nočejo koristiti, naj nam vsaj ne škodujejo. — Z veseljem smo pozdravili skupno akcijo za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, le žalibog, da se nam vriva misel, da je cela stvar nekako zaspala. Zadnja novica, o kateri smo svoj čas tudi obširneje poročali, raz-

LISTEK.

Grozna zimska noč.

Slika iz severo-zapadne Amerike.

Spisal F. J. Pajeken, poslovenil Pohorski.

Že celi teden je stiskal mraz tako silovito — toplomer je kazal 30° R pod 0, da sta moja dva prijatelja tožila, kako sta ozebljena na udih. To sta bila stanovnika visokih gor Big-hornskih, Charley in Jim Right, katera sta stanovala zraven mene v teh hribih Severne Amerike.

Naše stanovanje je bilo kaj skromna lesena bajta, 18 čevljev dolga, 12 široka in 10 visoka. Pohištva je bilo malo. Preprosta miza, stara skrinja in podolgem na kole pribite deske, ki so nadomestovale stole, to je bila vsa oprava v naši koči. Oken ni imela, temveč troha svetlobe je prihajala skozi razpoke ob skrhanih vratih. V kotu na gornji strani vrat bilo je ognjišče, kjer je prasketal ogenj, pa oddajal nam vsaj nekoliko gerkote in svetlobe, obenem pa tudi napolnjeval ves prostor z gostim dimom.

Oba moja tovariša, Charley in Jim, bila sta vila dečaka, s katerima sem rad občeval. Bila

sta v teh gorah že nad dvajset let ter ves čas lovila razne zveri. Četudi brez ovenka v žepu, bila sta vendar vesela in zadovoljna. Kadar sta spomladi prodala kože od po zimi nalovljenih zveri, šla sta v mesto Cheyenn, kjer sta veselila tako dolgo, dokler je bilo kaj ovenka. Nato sta se zopet kot zstradani miši vrnila v le to gorovje, kjer sta nadaljevala svoj težki in nevarni posel.

Minolo zimo sta bila v bližnjem gorovju Holler-Creeku, kjer sta lovila bobre in ko je teh jelo primanjkovati, preselila sta se spomladi semkaj k meni, da se tukaj poskusita svojo „srečo“.

Mene je zanimal posebno starejši Charley, to pa vsled svoje ravnodušnosti. Največja nevarnost ali sila ga ni vznemirila, vedno je bil v enakem položaju. Njegov obraz je bil vsled mnogihkušenj že poln brazgotin in ves pepelaat, ali če so bile večkrat nevarnosti tudi hude, ni mu zmanjkalo šegavega pogleda in raznih šal. To je menda tudi mikalo mlajšega Jima, da se je oklenil svojega tevariša s prav bratovsko ljubeznijo in vztrajal zraven njega v premočnih nevarnostih njunega rokodelstva.

Tega večera, ko se začne moja povest, imel sem zopet dosti prilike, osvedočiti se o značaju

teh dveh tovarišev. Solnce je bilo kmalu za gorami in ko smo oskrbeli za dosti drv za kurjavo, posedli smo složno okoli prasketajočega ognja.

„Presneti mraz, da bi človek skoraj iz kože skočil, pa ga še ni konca!“ hučuje se Jim. „Štiri dneve se že tu po bajti valjamo, pa še enega bobra ne dobimo. Drugikrat smo v tem času dobili sleherni dan po pet bobrov, bilo bi lahko že dvajset bobrovih kožuhov, tako pa nič. Sedaj v grudnu gre nama tako, ko je navadno najboljši čas za ta lov. To je pa že preveč!“

„To ni nič brate, pa si pozneje v Cheyenn kupiva nekoliko manj pijače,“ smeji se Charley, tlačeč svojo pipo. „Narobe, za najino zdravje je še bolje, da sva tu v koči na miru, kakor če bi zmrzovala zunaj za zvermi, pa se lahko prehladila. V levi nogi še sedaj čutim neko brnenje o slabem vremenu, ker sem bil predlansko zimo ozebel. To me opominja, da ne silim v takem mrazu na lov, sicer bi bil ravno tako nestrepen, kakor si ti. Potrpiva še nekaj časa, saj menda ne bo dolgo.“

„Da bi mogel človek pretrpeti! Ravno ta mraz povzroča mi takšno nevoljo. Minolo noč nisem raditega niti očesa zatisnil.“

Charley nato mirno spušča goste oblake dima iz svoje pipe.

širjenje kočevske gimnazije, nam je dokaz, da imajo domoljubi na Kranjskem dovolj resnega dela, ako ga le hočejo videti, in bi se ne prepirali samo zato, kdo bo prej sedel k obloženi mizi.

Iz Primorskega so nam celo leto danzadnevom prihajale žalostne novice o zatiranju našega ljudstva tam doli. Zatira ga Italijan in zatira ga slavna c. kr. vlada, ako ne ravno direktno, tem doslednejše pa s tem, da pospešuje Italijane povsod, kjer ji je le mogoče, akoravno bi morala vedeti, da si tako vzgaja in redi kačo v svojem nedru, katera komaj čaka, da ji izlije svoj strup v srce. Čudno, zares čudno je ravnanje slavne vlade. Kar se godi v Trstu in Istri, je edino le mogoče v naši Avstriji, v kateri ima oni največ pravice, ki najbolj vpije in komaj, komaj še čaka trenutka, da skoči preko črno-rumenih kolov. Drugje, recimo v Nemčiji, bi imela vlada za take neodrešence pripravljeno počeno šibo, pri nas se jih pa boža in boža in daje sladkorček za sladkorčkom, one pa, ki se protivijo takemu ravnanju, in to smo mi Slovenci, one pa tepe ob vsaki priložnosti. Dokaza za to našo trditev pač ni treba, ako samo omenimo boj za ljudske šole v Trstu.

Turška vlada ni toliko pristranska, kakor c. kr. avstrijska, in s tem je dovolj rečeno. Edino svoji žilavosti in zavednosti se ima naš narod na Primorskem zahvaliti, da ga že zdavnaj ni pogoltnil nenasitni Italijan. Upamo, da bodo naši vztrajali pri začetem delu, in prihodnje leto jim morebiti prinese zmago, kajti končno mora le zmagati pravica.

Sedaj pa k našim štajarskim razmeram. Najvažnejši dogodek letošnjega leta so bile gotovo volitve. Sicer ni bilo vse tako, kakor bi moralo biti, ali s končnim uspehom smo pa le lahko zadovoljni. Pokazalo se je, da je naš spodnještajarski kmet odločno naroden, da je le malo onih, katerim je ptujka krpa dušna paša, in da niti oni, ki so v resnici v dotiki z ono maloštevilno nemčursko kliko, niso prepričani o možnosti, da bi se jih kdaj v resnici vpoštevalo. Deželnozbornske volitve v kmetijskih skupinah so pokazale, da imamo opravka s političnimi klovnovi ne pa z resnim nasprotnikom. V mestnih skupinah nismo dosegli takih uspehov, kakor je bilo pričakovati. Ne bomo preiskovali, kdo je kriv temu, kajti krivci vedo to sami najboljšje, pričakujemo pa, da v prihodnje ne bodo v tako važni zadevi kvarile narodne stvari osebne in stanovske razmere. Upamo, da je v vsakem spodnještajarskem Slovencu toliko narodne zavesti, da bo z veseljem stopil v boj za narodne pravice, dasiravno mu semtertja ne ugaja kaka malenkost.

In boj se bje na celi črti. Z ene strani nas stiskajo Nemci, z druge pa zopet naša „vedno pravična“ vlada. Letošnje leto nam je podalo toliko vzgledov nemške narodne nestrpnosti in vladine krivičnosti, da moramo sami sebi častiti, da smo vsaj tuptatam ohranili svojo posest. Omenimo naj le boj, ki ga bijemo za naše ljudske šole. Z občudovanja vredno

taktiko nam Nemci razdirajo okrajne ljudske šole: kjer je le količkaj mogoče, da se ustanovi nemška, takoj je pripravljen denar, in končno vzraste na čisto slovenskih tleh ponemčevalnica, v katero love potem svoje kaline. Takih slučajev bi lahko navedli veliko. Omenimo naj tudi boj, ki so ga celjski Germani napovedali slovenski okoliški šoli, za katero niti prostora ni mogoče dobiti. Značilno za ves ta boj pa je, da stoji slavna c. kr. vlada vedno in vedno na strani naših nasprotnikov, akoravno bi bila njena sveta dolžnost, da se potegne za nas. Ali kaj hočemo; nepravilna nam je povsod, zakaj bi nam ne bila tudi na šolskem polju.

Razna imenovanja so nam jasno pokazala, da tudi tamkaj, kjer odločuje edino zmožnost in nič drugega, da tudi tamkaj vladajo razmere, kakor jih ni niti na Kitajskem. Bodi Nemec in prepričan bodi, da boš dobil mastno mestece in znaj kaj ali pa nič, ako si pa Slovenec, potem pač lahko počakaš sivih las in še te ne bodo pomaknili višje. Takih slučajev nam je slavna c. kr. vlada letos dovolj pokazala.

Pa bodisi že, kakor hoče, ako potegnemo črto pod letošnji račun, nam je takoj jasno, da smo sicer tuptatam res napredovali, ali reči moramo tudi, da smo drugod, kolikor toliko izgubili. Bodi to, ali upati smemo vendarle, da nam bo prihodnje leto milejše, kakor preteklo, upati smemo, da bomo sčasoma dosegli ono, kar so nam doslej odrekli. Zato pa s pogumom v boj za naše pravice, kajti izprevideli smo, da s prošnjami ne dosežemo ničesar. Boj vsemu, kar nam stoji na potu k našemu cilju, pa bodi to Nemec, ali pa c. kr. vlada. Novo leto naj nas najde združene, in v ta namen kličemo vsem zavednim Slovincem:

Veselo in srečno Novo leto!

Jezikovni načrt čeških poslancev.

Kakor smo že zadnjič omenili, izšel je dne 17. t. m. elaborat čeških poslancev o ureditvi jezikovnega vprašanja, na Češkem kot odgovor na nemške predloge. Ta elaborat so podpisali člani parlamentarnih komisij češkega kluba, konservativnih veleposestnikov in katoliško-narodnih poslancev iz Moravske. Češka spomenica graja pred vsem nemške predloge, da se isti ozirajo le na ureditve jezikovnih razmer na Češkem in ne tudi na Moravskem in v Šleziji, in smatrajo Čehi že v naprej brezuspešno vsako spravno akcijo, ako se ne upošteva tudi Moravska in Šlezija. Spomenica pravi dalje, da je rešitev jezikovnega vprašanja tem ložja, ker češki narod ne zahteva nikakega novega prava, nikakih novih koncesij, ampak popolno enakopravnost obeh deželnih jezikov v notranji službi in dopuščenje češkega notranjega uradnega jezika. Nikdar pa Čehi ne privolijo v uvedbo nemškega kot državnega ali posredovalnega jezika, pač pa ne oporekajo enotnemu armadnemu jeziku, v

kolikor je neobhodno potreben za vzdrževanje vojne moči monarhije.

Oba deželna jezika morata imeti isto pravico, ter se vsled tega Čehi ne morejo pridružiti vica, ter se vsled tega Čehi ne morejo pridružiti nemškemu načrtu, ki naštevajo slučaje, v katerih naj bi bila češčina notranji uradni jezik; kajti ravno to bi pomenilo uvedbo nemškega državnega jezika. Čehi vztrajajo pri zahtevi, da se tiče zunanega jezika v celi deželi pri notranjem uradovanju imeti enake pravice. Kar se tiče zunanega uradnega jezika velja za češke stranke načelo, da mora v vseh dvojezičnih deželah pri javnih uradih najti Čeh in Nemec pravico v svojem jeziku i v ustmenem i v pisnem uradovanju.

Razdelitve dežele v okrožja Čehi sicer ne odklanjajo, pač pa nasprotujejo, da bi ta okrožja bila nekaka srednja instanca med okrajnimi glavarstvi in ministrstvom. Okrožni zastopi tudi ne smejo odpraviti sedanjih okrajnih zastopov na Češkem, temuč želijo Čehi, da se isti vpeljejo tudi na Moravskem in v Šleziji. Rešitev teh vprašanj bi pa potrebovala toliko časa, da Čehi nikakor ne morejo dovoliti, da bi se vsled tega odložila končna rešitev jezikovnega vprašanja.

Opustiti se mora tudi mnenje, da bi dovolitev notranjega češkega uradnega jezika bila nemška koncesija. To dovoliti ni stvar Nemcev, temveč vlade. H k... se elaborat, da so zastopniki čeških strank pripravili za rešitev narodnih prepornih vprašanj stopiti z nemškimi poslanci v pogajanje.

To bi bil važnejši izveček iz češkega elaborata, kateri se ima raztezati seveda samo na dežele s češko-nemško narodnostjo. Želeti bi bilo zdaj ravno ob času češko-nemške sprave, da bi tudi jugoslovanski poslanci stopali paralelno s češkimi ter odločno zahtevali ureditev jezikovnega vprašanja i na jugu.

Edino zdaj je prilika; kajti gotovo je, da se vlada pozneje, ko se enkrat reši češko-nemško jezikovno vprašanje, ne boče hotela baviti več z jezikovnim vprašanjem i na jugu in jih boče odrinila v deželne zbornice. V teh bi se pa za nas posebno za štajarske, koroške in istrske Slovence jezikovno vprašanje rešilo zelo neugodno, in bi gotovo prišli iz dežja pod kap.

Zatorej še enkrat opozarjamo naše poslance, da se poslužijo sedanje prilike in paralelno z brati Čehi zahtevajo, da se tudi nam da nekaj pravic.

Celjske in štajarske novice.

(Silvestrova veselica.) Narodna čitalnica v Celju priredi, kakor običajno tudi letos na Silvestrov večer društveno zabavo s prav zanimivim sporedom. Razen petja in godbe vprižarja se šaljivo igro v enem dejanju, potem telovadske skupine in alegorija. Vstop dovoljen je le udom celjskih narodnih društev; kdor hoče pripeljati kakega gosta s seboj, javiti se mora pri odboru za vstopnico dotičnika. Dalje priredi Narodna čitalnica dne 18. prosinca 1902 plesni venček. Vabila na ta ples se bodo v kratkem razposlala.

„Iz tebe govori nevolja, dragi brate,“ odvrne mirno. „Ko bi bil na preži tako trdno zaspal, kakor jaz, bila bi oba zadremala za vedno. Meni že tako ni mnogo manjkalo, pa ko bi me ti ne zbudil in bi ne prišla kmalu k temu prijatelju v kočjo, pa bi bilo dosti. Tukaj sem se potem spet nekoliko opomogel poleg ognjišča.“

„Res sta prišla v kočjo precej drvena od mraza“ potrdil sem jaz. „Še ko sta povžila pol ducata gorke kave, sta trdila, da imata v prsih mraz, kakor bi ležal ondi kos ledu.“

Ramena sklonivši je Jim umolknil. Spoznal je, da ima tovariš prav; saj je že iz njegovih brazgotin na obrazu lahko spoznal, koliko vsega je že tovariš izkusil.

Pripravil sem na to večerjo, jed, kakršna je bila na moji mizi do enaindvajsetkrat v tednu — namreč divjačina na masti opečena, kava in ruh. Poslednji je bil neka zmes moka, vode, soli in nekoliko kvasu, kar sem vse sam zmešal in „spekel“ v železnem loncu pri ognju. V podstrežju hranil sem še dva velika kosa divjačine — arne, katero se baš par dni prej vlovil blizu kočje, kar mi je sedaj kaj dobro došlo v tem mrazu.

Večerjali smo ob mizi, katero ste nam razsvetljevali dve od miši oglodani svečki. Teh živali je bilo v kočji vse polno. Ko je nastopila zima, se je zdelo, da je vsa ta golazen iz gozda nastanila se v moji kočji.

Komaj smo potolažili glad, se brzo spet vsedemo k ognju, kajti vzhodni veter nas je skozi razpoke na vratih kaj nemilo stresal.

„Danes je zunaj hudo,“ menil je hladnokrvno Charley, ne spremenivši obraza. „Bog se usmili človeka, ki mora v takem mrazu biti na prostem.“

Razgovor nam je bil skoraj pošel, kajti četudi je ogenj še precej razgorel in plapolal, mrzilo nas je vseeno po vseh udih. Prav vsem je bilo torej po volji, ko je čez nekaj časa Jim nasvetoval, naj bi šli spat.

Naloživši spet nekaj drv na ogenj, da se je bolje gredo po bajti, zavijemo se v bivolske kože, katere smo razgrnili po tleh, voščivši drug drugemu „lahko noč.“

Komaj je postalo nekoliko tiho v bajti, že so prilezle miši iz svojih skrivališč. To je kaj razposajena žival, katere se človek ne more privaditi. Škače ponoči v enomer iz enega kota v drugega, da mora človek — hoté ali nehoté

— poslušati to drdranje. Posebno še, če človek nima spanja, spoznava šele, kakšne narave je ta žival.

Tako mi je tudi nocoj kratila čas ta nadloga, kajti — spanca ni bilo blizu. Zunaj je bučal mrzel veter v raznih presledkih in glasovih. K temu se je družilo s početka daljno, pa čedalje bližje — tuljenje volkov, kateri so se navadili, da so vsako noč kolovratili okoli kočje.

Charley je zaspal najprej, kmalu zatem mu je pomagal tovariš, pa sta oba smrčala, da je bilo ališati kaj čudno godbo. Mene pa je spanec popolnoma zapustil. Začel sem šteti številke, — koje sredstvo mi je drugerkrate pomagalo. Našel sem do petdeset, ali nič ni pomagalo. Začel sem premišljati o setvi žita, lanu in drugih pridelkov, da bi v tem zaspal. Zastonj! Premišljal sem nato sestavo raznih strojev, da bi se s tem izgubil v Morfejevo naročje. Toda vse zastonj! Spanec se me ni hotel oprijeti...

(Dalje prih.)

Ker se vrše vsak teden redne plesne vaje in ker priredi, kakor vsako leto, tudi letos „Celjski Sokol“ svojo maškarado, priredi čitalnica samo gori imenovani plesni venček, pričakuje pa zaradi tega toliko večje udeležbe. Ako bi kdo, kateri se želi udeležiti plesnega venčka, vsled neljube pomote ne prejel vabila, naj se oglasi pri odboru.

(Vabilo.) Občni zbor „Učit. društva za celjski in laški okraj“ je v torek, dne 6. januarja 1903. l. točno ob pol 11. uri dopoldne z naslednjim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Poročilo tajnika. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev odbora za l. 1903. 7. Določitev časnikov in knjig za l. 1903. 8. Iz šolske prakse. — S tem zborovanjem je sklopljen tudi ustanovni shod „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. Vsako p. n. slov. učit. društvo na Štajarskem je prošeno, da se po odposlancih častno odzove. K številni udeležbi vabi vpljudno Armin Gradišnik, t. č. predsednik učit. društva in „centralnega odbora slov. štaj. učit. društev“.

(Iz občinstva) nam pišejo: Naša mladina je glavni pogoj bodočnosti slovenskega naroda na Štajarskem. Ako vzgojimo njo, vzgojimo si bodočnost. Ali večina naših dijakov se mora že v prvi mladosti boriti za ubogi vsakdanji kruhek in ni jim zameriti, ako vsled tega zaostajajo v študijah. V tem oziru je gotovo dolžnost vsakega rodoljuba, da prinese žrtev na narodni žrtvenik, kar mu sredstva dopuščajo. Ob Novem letu je ravno prilika, da se spomnimo naših dijakov, in to storimo najlaglje, ako pomagamo našemu „Dijaškemu domu“. Posamezniki in društva naj bi pri letnem sklepu ne pozabili, da je „Dijaški dom“ mnogim našim dijakom edina podpora, brez katere bi jim bila daljna izobrazba popolnoma nemogoča. Stori torej vsak svojo narodno dolžnost, kolikor in kakor mu je mogoče!

(„Lastni dom“) registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celju, sklicuje s tem redni občni zbor, kateri se bode vršil v soboto, dne 10. januarja 1903 ob 7. uri zvečer v sejni dvorani čitalnice v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Odobrenje računskega sklepa za leto 1902. 3. Razdelitev čistega dobička, določitev dividende za deleže in določitev remuneracij. 4. Volitev načelstva, računskih pregledovalcev in razsodišča. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi vse p. n. zadržnike načelstvo.

(„Rokovnjači“) so uspeli tako, kakor je bilo pričakovati. Ne bomo na dolgo in široko govorili. Igra je dovolj znana, in vsakdo, ki je bil pri zadnji predstavi, je gotovo izprevidel, da se je uprizorila kar najboljša. Uloge so bile v spretnih rokah, in potemtakem je uspeh gotov. Glavna uloga, ali pa vsaj najkarakterističnejša, in to je gotovo Blaž Mozol, je ena najboljših, ako ne najboljše uloga našega režiserja gosp. Salmiča, in če rečemo, da je bil gosp. Salmič poleg tega tudi prav dobro razpoložen, mislimo, da je dovolj rečeno. Polonica, gospica Jelka Sernečeva je bila ljubka, pristna gorenjska Polonica. Želeti bi bilo, da nas gospica še večkrat razveseli s svojim nastopom. Isto moramo reči o drugih ženskih ulogah. Gospa Karlovšekova je bila v resnici prava ljubeča mati, na katere obrazu smo čitali prav jasno izražena čustva veselja in žalosti. Gospica Marica Cizeljeva je bila zaročenka, kakršne bi si vsak želel. Gospica Dobršečkova je imela zopet nehvaležno ulogo, ali pokazala je, da se tudi iz take uloge da napraviti kaj, ako je v dobrih rokah. Sicer naj bi pa gospica kdaj sprejela kako daljšo ulogo, kjer bi se ji dala prilika, da lažje in uspešneje razvije svoje zmognosti. In končno naša Nona. Gospica Vrečerjeva je že tako priznana igralka in pevka, da ji je naša pohvala popolnoma nepotrebna. Igrala in pela je, kakor se moramo nadejati le od nje. — Uloge so bile, kakor smo že rekli vse v dobrih rokah, in upamo, da nam igralci ne bodo zamerili, ako jih „obdelamo“ sumarično. Gg. Spindler (Nande), dr. Karlovšek (Tonček), Stiker (dr. Burger), „Nace“ (Gavrič), Z. (Poljak), Meglič (komisar), Rebek (Velikonja), Fabianr (Kozobrin), D. (Peter Toča) in vsi drugi so bili dobri, boljši, najboljši. In to naj bi zado- stovalo za danes.

(Imenovanje g. dr. Janko Babnika) je po vsi pravici spravilo gospode okrog „vahtarice“ ob sladki dušni mir. Čudno, da, kar naravnost neumljivo se jim zdi, kako more biti leta 1902. imenovan sekojskim svetnikom Slovenec, ki je bil leta 1894 še sodni pristav. Noč nie da gewesen! Ali gospodje naj bodo prepričani, da se tudi mi čudimo, da se tudi nam zdi to imenovanje zelo, zelo „bemerkenswert“, ker je gosp. Babnik dosegel svoje novo mesto le po protek ciji, po oni nenavadni protekciji, ki se imenuje — priznano temeljito znanje, torej na način, ki je v Avstriji še več kot „bemerkenswert“. Da, pa recimo, da nas to imenovanje ni kar naravnost dregnilo v naš nos, posebno ker smo bili do sedaj trdno prepričani, da ta vrsta protekcije prav ravno toliko izda, kakor protest črvov pod teharskimi ledinami proti dosedanjim piškavi hrani. In res! Kako se predrzne ta g. Babnik toliko več znati, kakor drugi smrtniki, da ga kar takole pod roko narede sekojskim svetnikom, ne da bi vprašali nas „Gerichtsvertheidigerje“! Škandal to! Zato nas pa tudi neizmerno boža po našem samoljubju ona krepka zavest, da se v tako važni zadevi tudi „vahtarčni“ gospodje strinjajo z nami. Le tako naprej, in zagotavljam z našo najpristnejšo „deutsche Treue“, da kompromis pri prihodnjih deželnozborskih volitvah ne sfali. Heil!

(Važna razsodba.) Doslej so imele občine pravico, da so se smele pritožiti na ministrstvo, ako se je občina izrekla za dovolitev gostilniške koncesije, pa I. in II. instanca niste dovolili koncesije. Upravno sodišče je izreklo, da imajo občine le tedaj pravico, pritožiti se na ministrstvo, če je bila gostilniška koncesija podeljena proti njihovi volji, drugače ne.

(Občinske volitve v Žalcu.) Dne 17. t. m. izvršile so se občinske volitve za trg Žalec, pri katerih so bili v občinski zastop, kakor samo- obsebi razumljivo, izvoljeni sami zanesljivi slovenski narodnjaki. Pa ta volitev bila je jako zabavna, kakor že dolgo nobena. Cujte, imeli smo nekaj takega kakor volilni boj, pravzaprav pa je bila mala volilna praška. Nemški listi so bahato naznanjali začudenemu svetu, da je v Žalcu čez noč, kakor plevel po dežju, zrastle „mogočna stranka“, katera bo šla za Nemce in nemškutarje skoz drn in strn, skoz vodo in ogenj, ter napravila iz narodnega Žalca hipoma nemškutarsko gajezdo. In res, veliko so se pri- pravljali velemožni gospodje, na čelu jim Rakuschev in Lenkov tovarniški družbenik, Lorber, navdihnjen Rakuschevega duha, kateri se je ustil rekoč: „Primojdunaj, jaz jim bom pokazal, tem žalskim Slovencem, da bodo plesali kakor bom jaz, Jože Lorber, na gosli zagodel.“ Skrupali so imeniten volilni oklic, vsakdo bo seveda priča koval, da v zveličavni nemščini! Kaj še, z nemško slanino se v Žalcu ne lové miši. Ponizati so se morali do zaničevane slovenščine, pa dali so tiskati ta oklic v Celeji, katera si pa ni upala natisniti na ta oklic svoje tvrde. 50 gld. je pravil Lorber, ga je ta oklic sam veljal. Oklic je žalski poštar poslal v vsako hišo. Glej, glej, ti poštar, kako pa ti prideš v to agitacijo? Čakaj, s Teboj še bomo tudi govorili, imamo se še marsikaj zanimivega pomeniti! Saj nas razumeš? Kot izvrstni vojskovodje, ki vedo, da treba za boj korajže, in da vino dela korajžo junakom in nejunakom, pripravili so velik sod vina, Lenko- vega vina so rekli; mi ne verjamemo, da ga je Lenko iz svojega dal, ampak si ga k večjemu dal od kake „marke“ mastno plačati. Vse je bilo torej krasno pripravljeno, kandidatje so bili postavljeni, treba bi bilo samo ene male malenkosti, namreč zadosti volilcev; da bi te „nemško-prijateljske“ kandidate volili. Pa ravno teh po- trebnih volilcev — ni (oh, ah!) bilo! Prišlo je sicer volilcev vse črno, ali smebljajoči obrazi „nemških“ kolovodij šli so narazen kakor testo, ko so videli, kako ti volilci volijo drugače, ne po njihovi volji. Zastonj je imel Lorber 50 gld. stroškov, katere mu bodo pa nemški Celjani že hvaležno z obrestmi vrnili, zastonj je raztrgal par čisto novih podplatov, ko je dirkal od hiše do hiše, zastonj je bil nabit in naštevilen Lenkov vinski sod. Propali so, žalostno-propali s tako ogromno manjšino, da so poparjeni izginili z volišča, kot katra. Joj, Lorber, joj! Ne bo še šlo

v Žalcu z nemškutarijo, ne, kakor tudi sedaj ni šlo, čeravno je sam slavní Walland Alojz iz Celja poslal na pomoč svoje pooblastilo, katero pa je volilna komisija kot nepostavno vrgla v koš. Ker ni bilo nikogar, ki bi Lenkoveto vino spil, bodo sedaj tisto vino na staro leto po dražbi prodajali na korist tem — žalskim pogorelcem!

(Podružnica sv. Cirila in Metoda na Vranskem) ima svoje glavno zborovanje v nedeljo, dne 28. decembra t. l. ob 4 uri popoldne in potem Narodna čitalnica na Vranskem ob 5 uri po- poldne v čitalniških prostorih v Šentakovi gostilni po običajnem sporedu. Vsi udje in podporniki imenovanih društev se najvpljudneje vabijo k obilni udeležbi.

(Obisk koč slov. planinskega društva v Savinskih planinah.) Kocbekovo kočjo je obiskalo 94. Luško kočjo 8. Mozirsko kočjo 52. Gornje- grajsko 118 turistov. — „Savinska podružnica“ je letos popravila sledeča pota: 1. v Turskem žlebu, 2. pot od slapa pod Rinko na Ozrešelj, ki je sedaj tako solidno dovršen, da gre lahko vsaka dama na Okrešelj. 3. na Mrzli gori se je pot popravil na najnevarnejših krajih ter na treh mestih napela železna žica v dolgosti 20 metrov. — V savinskih planinah so bili letos maperji, da se napravi nova izdaja karte: Že- lezna Kapla-Kokra. Dotični častniki so z moštvo vred brezplačno stanovali v kočah „Planinskega društva“. Novi zemljevid bo natančen, označeni bodo v njem stebri in tablice našega društva.

(Most pri Trbovljah.) Deželna vlada v Ljubljani je dovolila nadinženirju gosp. M. Kirch- schlagerju, da zgradi pri Trbovljah železni most čez Savo. Z delom se prične že prihodnje leto.

(Učiteljsko društvo za brežiški in sev- niški okraj) bo zborovalo dne 4. januarja 1903 ob 10. uri dopoldne na Vidmu po sledečem spo- redu: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poro- čilo o društvenem delovanju leta 1903. 4. Poro- čilo blagajničarke o denarnem stanju društva za leto 1902 in pregled računa. 5. Volitev novega odbora za prihodnjo triletno opravilno dobo. 6. Predavanje. 7. Želje in nasveti. Cenj. druš- veniki naj se zborovanja zanesljivo udeležijo.

(Pozor slov. glasbeniki!) Razpis častnih nagrad. „Slov. pevsko društvo“ v Ptuj obhaja l. 1903 dvajsetletnico svojega obstanka z velikim pevskim koncertom avgusta meseca v prijaznem trgu Ljutomeru ter razpisuje nalašč za ta kon- cert dve častni nagradi po 60 kron za najboljši moški in mešan zbor. Kompoziciji naj ne boste pretežki in kolikor mogoče v narodnem duhu uglasbeni. Rokopise je poslati odboru „Slov. pev- skega društva“ v Ptuj do konca februarja 1903. Glasbeniki naj se ne podpisujejo na svoj rokopis, temveč naj prilože svoja imena v zaprtem za- vitku, na katerem bodi zabeležen naslov dotične kompozicije. Odbor „Slov. pevskega društva“ v Ptuj.

(Vsled nepazljivosti) bi se bila v Fürth- nerjevi pekarni v Ptuj kmalu dogodila velika nesreča. Pomočniki in učenci so pustili v spalnici žareče oglje. Po sreči se je eden izmed njih pre- budil, odprl vrata in okna ter svoje tovariše zbudil, ki so bili že popolnoma omotjeni in so na prostem zraku kar popadali po tleh. Par minut pozneje, in vsi bi bili zadušeni.

(Bralno društvo pri Sv. Marku nižje Ptuja) bode imelo v nedeljo, dne 4. januarja 1903 po večernicah v šoli svoj občni zbor po navadnem sporedu.

(V Studencih pri Mariboru) se je ustano- vilo slovensko izobraževalno društvo. Z veseljem pozdravljamo to dejstvo, kajti dosedaj je bilo v Studencih narodno življenje precej zaspano in bati se je bilo, da prej ali slej zaspi popolnoma, ako se ne ustanovi društvo, ki bi dramilo za- spance. Novo društvo je takoj pokazalo, da ima dovolj življenske moči v sebi. Dne 4. januarja že priredi veselico. Želimo najboljega uspeha, in prav posebno pa želimo, da bi Studenci našli posnemalcev, kajti po pravici povedano, nikjer ni narodne organizacije tako potreba, kakor v mariborski okolici, katera je v največji nevar- nosti, da si jo Nemci popolaoma osvoje.

(Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru) priredi Silvestrov večer z gledališko igro „Eco uro doktor“, s petjem, tamburanjem, šaljivo pošto in prosto zabavo.

(Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni) ima dne 11. januarja 1903 svoj redni občni zbor in tombolo v prostorih g. Janez Osojnika (Umrli je) v Gradcu nekdanji vseučilišni profesor medicinske fakultete, dvorni svetnik baron Krafft-Ebing.

(Sneg na Gornjem Štajarskem) je letos tako velik, da so morali vsled prevelikih zame-tov ustaviti ves železniški promet na progi med Vorderbergom in Eisenerzom.

Sokolstvo.

Hrvatski „Sokol“ v Zagrebu bo začel izdajati z Novim letom svoje lastno glasilo „Sokol“, ki naj bi pouspeševal telovadbe in sokolsko idejo med Hrvati in Slovenci. To bo edini hrvatsko-slovenski list, ki se bo bavil s telovadbo in vobče s telesno vzgojo, katera je še tako zanemarjena med Hrvati in Slovenci. Nadejamo se, da bo ta list kolikor toliko pomagal, da se povzdignejo naša sokolska društva, oziroma nova ustanove, ki bodo omogočile negovanje telovadbe v raznih, vsaj večjih mestih. Moški in ženske, mladi in stari naj se živo poprimejo telovadbe, kakor je to pri drugih prosvetljenih narodih, in vsak bo v kratkem času občutil na sebi krepko delovanje telovadbe. Naloga časopisa bo tudi, da na znanstven način razjasni našemu narodu korist in potrebo telovadbe, in odbor „Hrv. Sokola“ je zato izvolil poseben redakcijski odbor zdravnikov, strokovnjakov in fiziologov, kateri bodo poskusili s svojimi članki popularizirati sokolsko idejo in razširjenje telovadbe. Ker se pa telovadba goji pri nas samo v sokolskih društvih, bo torej prva naloga lista, da seznani občinstvo s sokolsko mislijo in njenim razvojem pri nas. — „Sokol“ bo izhajal po enkrat na mesec, po mogočnosti ilustrovan, in cena mu bo 3 krone na leto. — „Hrv. Sokol“ prosi vse hrvatske in slovenske liste, da ponatisnejo to naznani, in pozivlja vsa hrvatska in slovenska sokolska društva in vse one, ki se zanimajo za stvar, da si list naroče.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) G. odvetnik dr. Vladimir Ravnihar, ki je bil za svojega bivanja v Celju jako priljubljen v vseh slovenskih krogih, je odprl svojo odvetniško pisarno v Ljubljani. — Deželni odbor kranjski je imenoval vojaškega kaplana, gosp. F. Peterlina, kuratom v deželni prisilni delavnici.

(„Novice“) najstarejši slovenski list — so umrli. Šestdeset let je minilo, kar jih je oče slovenskega naroda, dr. Janez Bleiweis ustanovil, in sedaj, ko so storile svojo dolžnost, so se vlegle k večnemu počitku. Kaj so bile „Novice“ slovenskemu narodu v njihovem začetku, je vsa kemu Slovincu dobro znano; v sedanjem času pa, ko je Slovenska preplavljena s časniki, so postale nepotrebne, kakor priznava uredništvo samo, in šle v zaslužni pokoj.

(Umrli je) v Ljubljani g. Karl Ludvik Huth, o. kr. vojaški župnik in častni kanonik tržaškega kapitlja. N. v m. p.

(Iz Bohinjske Bistrice) se nam poroča, da se je tam naselilo nad 200 Macedoncev, ki stanujejo v barakah, katere jim je podelilo železniško podjetje. Žalostno govore o svoji domovini, kjer jim kruto gospodarji nečloveški Turčin. Vsi so delavci pri predoru in so poštene, pridni, a ubogi ljudje, ki so k nam pribežali si kruha iskat.

(Nesreča.) Na Vrhniki pri Staremtrgu na Kranjskem se je ponesrečil 13letni Janez Zabukovec. Šel je s starejšim bratom v gozd po hojve krhlje. Ko naložita poln voz in se vračata, izpodrsne mlajši na ledu v nekem klancu ter pade pod voz, ki je šel z vso težo prek njega. Starejši brat je klical na pomoč, a predno so ljudje prišli, bil je mlajši že mrlič!

(Proračun celovškega mesta za l. 1903) kaže 44.229 K primanjkljaja. Potrebščine so proračunjene na 758.810 K.

(Konj je do smrti ugriznil) svojega gospodarja v Meži pri Pliberku na Koroškem. Zagrabil ga je za vrat in mu pregriznil goitanec. Nesrečni gospodar je bil na mestu mrtve.

(Uradna slovenščina na Koroškem) „Celovčanka“ je pričela 20. t. m. razglas celovškega sodišča, v katerem se bere tako le: Z neomejeno zavezo, ki jo zastopa — Dražba zavezancu Cast: nega zemljišča — batero sestoji — po zapisniku o popisu in cenotvi dne 23. vinotona — v občine Globasnica — v skupni ceniljen vsednosti po 550 K — se ne predaje določitev družbenega obruka —, Res imenitno. Prav tako, kakor se bere v nekem nemškem koledarju: „Hranilnica za St. Štefan na Zili in okolice, regist. Zadrnya gneo mejeno Zavdro“. Kaj hočete še lepše šprahet!

(V Nabrežini) na Primorskem ste zmagali, združeni italijanska in socijalno-demokratska stranka proti slovenskim narodnjakom. Nabrežina je bila svoj čas najbolj narodni kraj v tržaški okolici, ali časi se menjajo in pri ljudeh brez pravega narodnega prepričanja tudi nazori. Obzrljemo, da si je Nabrežina nakopala tako sramoto na svoje nekdanje tako čisto lice!

(Nesreča v tovarni za juto v Trstu.) Anton Postichil je šel pred kratkim prišel iz Mannheim na Nemškem, v tržaško tovarno za juto, da delavce-novince pouči v ravnanju s stroji. Ko je hotel popraviti gonilni pas, ki je skočil s kolesa, ga je pas pograbil in vrgel kakih šest metrov daleč. Predno je prišel zdravnik, je bil ponesrečenec že mrtev. Zapustil je v Mannheimu ženo in tri otroke.

(Goriški deželni zbor) je dosedaj rešil več peticij za podpore posameznikom in društvom. Vladni zastopnik je odgovoril na več interpelacij. Deželni proračun znaša 1.100.351 K, pokritja je 117.109 K, torej primanjkljaja 721.656 K, kateri se pokrije z dokladi: 20% hišnega, 30% dohodninskega in 100% užitninskega davka. Na hektoliter piva se naloži 1 K 40 v davka. Vse to bi zneslo 726.000 K, toraj še 4344 K prebitka. Goriška je z letošnjim proračunom prvokrat dosegla milijon.

(Vinska kupčija na Goriškem) je letos zelo mrzla. Več kot polovica vina še ni prodana, akoravno je letina mnogo boljše kot prejšnja leta in vino ni predrago. Vipavsko je bilo po 30—36 K, brsko od 32—40 K, kraški teran od 50—60 K hektoliter.

(Kdor potuje po Goriškem), naj nikar ne pozabi nabaviti si Gabrščekovega „Kažipota“ po Goriškem. Letošnja izdaja bo obsegala tudi Ljubljano z najnatančnejšimi podatki.

(Preneščenje.) G. Ivan Saucin, potovalni učitelj za kmetijstvo v Dalmaciji je prenešen v Istro in sicer za okraje Koper, Volosko in Poseč. Potovalni učitelj za kvarnerske otoke, g. Fran Trampuž je prenešen v Pazin. V slovenskem delu Goriške pa poučuje odslej g. Anton Štrekelj v Gorici.

(Tekmovanje v plavanju na starega leta dan.) Dne 31. t. m. bo v Opatiji veliko tekmovanje v plavanju, katero priredi tamošnji klub plavalcev. Tekmovali bodo za prvenstvo kluba na 100 metrov. Razpisane so tri nagrade. Kopati se v morju v taki zimi in zadnji dan meseca decembra, ni kar tako. Takih slučajev je malo.

(Hrvatski jezik v dalmatinskih uradih.) Kakor poročajo iz Dalmacije, se dalmatinski namestnik baron Handel in predsednik nadsodišča dr. Gertscher, dogovarjata, kako naj bi se uvedel hrvatski jezik v vse državne urade dalmatinske in proglasil uradnim jezikom. Kdaj se bo neki zgodilo isto pri nas s slovenskim jezikom?

(Promocija Slovenca na češki univerzi.) V mali promočni dvorani Karlo Ferdinandove univerze je bil 18. t. m. povišan doktorjem vsega prava mlad Slovenec, g. JUDr. Gvidon Sernec, sin znanega odvetnika in slovenskega rodoljuba v Celju, v prisotnosti rektorja praške visoke šole, dvornega svet. prof. dr. Horba Czewskega, dekana pravniške fakultete prof. dr. Albina Braf, promoterja prof. dr. Hennerja in mnogih povabljenih gostov, katerih so tvorili velik del slovenski di-jaki praških visokih šol. Mladi, šele 23letni doktor je študiral nemško gimnazijo v Celju, na kar je končal pravniške študije na češki univerzi v Pragi, rigoroz delal je češki in nemški, zadnji rigoroz pa češki ter dva z odliko, dasiravno je še le v letnem semestru pravne študije absolvir-al. Pri promočnem aktu je dekan, prof. dr. Albin Braf zato izrazil svojo radost in svoje zadovolj-

stvo, ker se je g. kandidat v tako kratkem času podvrgel resnim, ne lahkim izpitom in to z odličnim uspehom, dasiravno mu je delalo učenje v češkem jeziku težave in izrazil prepričanje, da vse znanje, kar ga je na naši univerzi dobil, porabi v prospeh ljudstva v svoji domovini. Pri promočnem aktu obrnil se je novi doktor s kratkim, gorkim govorom na svoje, v velikem številu prisotne rojake, kateri so mu vzkliknili pristrčni „živio!“

(XIV. občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju) je za leto 1902/1903 izvolil sledeče gospode v odbor: Jak. Pukja, o. kr. nadporočnika v ev., sodn. tolmača bolg., hrv., slov. in srbsk. jezika, posestnika itd. predsednikom; dr. Mirko Ploja, vit. Fran Josipovega reda, o. kr. dvorn. svetnika pri upravnem sodišču, drž. poslanca; I. podpredsednikom; dr. Fr. Simoniča, o. kr. kustosa v vseučiliški knjižnici; dalje so bili izvoljeni gg. I. blagajnikom dr. Klem. Seshün, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I. Singerstrasse 7; II. blagajnikom dr. Janko Babnik, o. kr. sekcijski svetnik v justičnem ministrstvu; I. tajnikom dr. Božidar Stegu, o. kr. tajnik v justičnem ministrstvu; II. tajnikom dr. Fran Vidic, o. kr. urednik drž. zakonika; za odbornike gg.: monsignor Franč. Jančar, papeški častni komornik, župnik nemšk. vit. reda itd.; Ivan Luzar, višji revident pri ravnateljstvu južne železnice; Žiga Sežun, o. kr. kontrolor v blagajnici državnih dolgov; odbornikov namestniki gg.: dr. Josip Mantuani, o. kr. amanuensis v dvorni knjižnici, prof. glasbe itd.; dr. Ant. Hinterlechner, o. kr. pristav geološkega drž. zavoda; dr. Anton Povšič, o. kr. tajnik pri najvišjem kasacijskem sodišču; pregledovalci: dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, o. kr. dvorni svetnik v finančnem ministrstvu, dr. Anton Primožič, vitez Fran Josipovega reda, o. kr. prof. prideljen o. kr. ministrstvu za nauk in bogočastje Bogdan Trnovec, o. kr. nadsodišča svetnik pridejan o. kr. najvišjemu kasacijskem sodišču; pregledovalcev namestniki: Karol Dolenc, o. kr. pristav pri najvišjem raču-nišču, Alojzij Karba, o. kr. poštni pristav, Josip Premern, o. kr. kontrolor poštne hranilnice.

Dopisi.

(Zavrč.) (Učitelj Fran Pristernik.) Bil je dne 23. listopada t. l., ko so blagoslovili v Zavrču novi zvon Završke župne cerkve. Že dne 13. grudnia t. l. so njegovi tužni zvoki naznanjali faranom smrt našega obče znanega in pri vseh stanovih jako priljubljenega učitelja g. Frana Pristernika.

Smrt je neusmiljena! Vzela nam je preblagega, komaj 35 letnega učitelja. Vest o njegovi smrti se je razširila kakor blisk po vseh bližnjih in daljnih krajih ter povzročila povsod globoko žalost. In zakaj bi tudi ne? Zavrč in bližnja vas Dubrava ste izgubili z njim izvrstnega pevca in humorista, ki je bil vedno glava vesele družbe in zabave, za kar se je prizadeval na vse pretege. A zdaj vlada tužnost po naših krajih, kajti ni ga več med nami. Še najbolj nesrečno pa je napravila kruta smrt ubogo udovo in tri otroke, katerim je vzela najskrbnejšega očeta. — Kakor v zasebnem, tako je bil delaven tudi v javnem življenju. Šola mu je bila prva stvar, vzgoja mladine — njegovo veselje. Kako so ga ljubili šolski otroci, dokazale so bridke solze, katere so prelivali ob njegovem grobu. Toda rajni g. Pristernik ni bil le priden učitelj, temuč tudi narodnjak, eden najbolj navdušenih završkih Slovencev. Njegovemu prizadevanju se moramo deloma zahvaliti, da so se sklicali politični shodi v Zavrč; on je agitiral za obilen obisk dotičnih shodov, kakoršnih pred njegovim prihodom v ta kraj ni bilo. Ob posebnih prilikah se je vedno spominjal slovenskega naroda; tako je daroval pred leti lep znesek akad. društvu „Sloveniji“ v svrhu prireditve Prešernove slavnosti, družbi sv. Cirila in Metoda itd. Njemu moramo tudi pripoznati zaslugo, da se je prošnja za dvojezični počat in napis na završki pošti vložila na trgovinsko ministrstvo. Zaradi njegovih zaslug je bil izbran občinskim svetnikom.

Iz zgolj teh vzrokov je bil g. Pristernik našemu nemškutarskemu nadučitelju, z imenom

Križ, velik trn v peti. Deloma zavist, deloma narodna nestrpnost ni pustila nemškutarskemu nadučitelju, ki kolegijalnosti ne pozna, in za čegar premeščenje ste že dve domači občini sklenili prošnjo v poletnem času, da bi jenjal v prepiru s svojim kolegom. Po ljudskem mnenju je baje on veliko pripomogel, da je moral rajni prebitro v hladni grob. Še po smrti njegovi ni mogel ohladiti svoje jeze, kajti v kljub smrti učitelja trajal je poduk v šoli do predzadnje ure, ko se je vršil pogreb. Pač žalostno! Umestno bi bilo, da bi merodajne šolske oblasti tamošnjemu nadučitelju, ki nima nobenih člo veških sočustev, zaukazale, da je za vsak tak prihodnji slučaj vsaj dan pogreba prost. Ne le sorodniki, ampak ljudstvo sploh se je zgražalo nad takim postopanjem. Tolažil je pa ubogo udovo in njene otroke velikanski spreved, kojega se je udeležilo razen sorodnikov in prijateljev okoli 30 tovarišev. Vodil je spreved gosp. dekan završki v spremstvu sedmerih duhovnikov. Kako priljubljen je bil rajni g. Pristernik, kaže dejstvo, da so se udeležili spreveda celo znanci in prijatelji iz daljših krajev, prihitevši v tako hudem mrazu iz Gradca, Maribora, Sv. Jakoba v Slov. goricah, kjer je prej služboval, iz Sv. Le narta pri Veliki Nedelji, iz Laškega trga, iz Križevljan (Hrv.), iz Vinice (Hrv.) itd. Vsakemu so se solzile oči, posebno pri ginljivem nagrobnem govoru g. dekana. Zavrč še ni videl in ne boče kmalu videl tako lepega pogreba. Potrtega srca in s solznimi očmi smo se vračali s pokopališča prepričani, da nam bo umrli ostal nepozabljen. Na svidenje nad zvezdami!

Gradec. V Gradcu se je ustanovilo z dnem 30. novembra 1902 novo slovensko-krščansko izobraževalno društvo „Domovina“. To društvo hoče pred vsem zbirati krog sebe slovenske, krščanske misleče obrtnike in delavce, ter jih varovati narodnega in verskega propada. Ker je podlaga narodne zavednosti izobrazba, zato hoče društvo v tem oziru kolikor le mogoče storiti. Prirejala se bodo razna znanstvena predavanja in poučevalo se bo o koristnih in potrebnih rečeh, kakor o knjigovodstvu, računstvu, nemščini, dr. Za otroke slovenskih družin se bo poučeval tudi slovenski jezik. Vrh tega imamo še drugih lepih namenov, če jih bo le mogoče vse izpolniti. Društvo pa je še le v začetku, in vsak začetek je težek. Društvo si mora raznih potrebščin nabaviti in potrebuje pred vsem denarja. Delavci sami pa ne premorejo dosti in „Naše straže“ žal ni več. Obračamo se z iskreno prošnjo na vse rodoljube, posebno na čast. duhovščino, da nam priskočijo na pomoč. V ta namen povemo, da se glasi § 7 društ. pravil: a) Ustanovnik postane vsak, ki je plačal 40 K tekom enega leta, b) podporni član, (koji so tudi lahko zunanji) je tisti, ki plača 5 K na leto (koma) 42 vin. na mesec). Obračamo se posebno na čast. duhovščino za pomoč, ker hoče društvo delavce varovati pred zapeljevanjem socialne demokracije, ki jih naredijo apostole nevere, katero potem tudi doma raznašajo, in ker mora pač vsak duhovnik po svojem poklicu to za branjevati. Pričakujemo pa pomoči tudi od drugih rodoljubov, ker če smo tudi odločni kristjani, nismo radi tega nič manj zvesti Slovenci, da, po našem prepričanju in naši izkušnji je tisti še vedno bolj zvest in značajan Slovenec, ki je vero obranil, kakor oni, ki jo je v vrtincu današnjih raznih mislij in nazorov žalibog izgubil. Ponavljamo torej svojo prošnjo in dostavljamo, da sprejema denarne prispevke kakor tudi udnino blagajnik društva J. Šanda, (duhovnik in phil., Gradec, Leonhardstrasse 67).

Narodno-gospodarske novice.

O zadružništvu in našem mlekarstvu.

(Spisal Adolf Bibnikar.)
(Dalje.)

Bolj ko se bližamo nižavi, bolj popolne mlekarne opazujemo.

Prvotno seveda pridobiva producent, kmet, mleko le za domačo rabo. Le če ga slučajno kaj ostane, proda ga, ali naredi iz njega sirovo maslo. Če se veliko mleka, ki je odveč, lahko za dobro ceno proda, ne išče nič drugega načina prodaje. Težavno in nepriljubeno pa je, če ni prilike

za prodajo, v katerem slučaju se mora veliko mleka predelavati, kar vidimo n. pr. po majhnih vaseh. Dasi porabijo ljudje veliko časa za prede lavanje in izvrše delo z največjo marljivostjo, vendar ni kvaliteta bogreka. Kjer pa ni večjega kraja v bližini, se produkti težko prodajo, in producent je navezan na prekupčevalca, ki kupuje seveda maslo šele za veletržca. Ta seveda sam išče velikih dobičkov.

V tem slučaju ni mogoče s pridom spraviti mleka v denar, in treba je odstraniti nedostatke z zadrugami. Te obstojajo samo par mesecev, ali pa celo leto. Nekatere imajo že zidano poslopje in tudi klet in ledenico. Nekatere so bolj popolne z ozirom na zadrugna pravila in z ozirom na vodstvo celega podjetja. Najpopolnejše mlekarne zadruge teh vrst pač lahko že prištevamo modernemu mlekarstvu, čegar življenska moč je izražena v korenito in strokovnjaško izobraženem personalu, v pregledni organizaciji, v dobrem vodstvu in strogem nadzorstvu.

Za Predarsko in Tirolsko je prva Kranjska, kjer se je najpoprej jelo razvijati mlekarstvo. Ali ni se moglo skokoma povzdigovati, bržčas največ radi pomankanja duševnega kapitala, in časi so bili za stvar že sami na sebi tudi manj ugodni.

Odkar so se razvele različne znanosti, osobito bakteriologija, in odkar lahko z zadovoljstvom in veseljem opazamo tehnične iznajdbe za mlekarstvo, od tedaj lahko tudi z mirno vestjo beležimo prevrat v njem samem. L. 1877. je izročil inženir Sefeldt javnosti prvo uporabno centrifugo in s tem povzdignil mlekarstvo za več desetletij. Danes vidimo že najrazličnejše sisteme teh prepotrebnih strojev. Kaj kmalu so izumili tudi vse druge priprave in pripomočke. Gotovo se je stvar povzpela, ko se je razjasnil vzrok, zakaj se mleko izpridi in se pokvarijo produkti iz njega. Do danes smo toliko napredovali, da lahko s primeroma prav malimi troški naredimo jako veliko množino najboljših produktov iz mleka. (Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

(Deželni zbori) so večinoma že začeli delovati. Zasedanja so in bodo povsod kratka, kajti vsi deželni zbori nimajo zasedaj drugega dela, kakor dovolitev proračuna. Sicer je tudi to važna točka, ali za nas je pač najvažnejše vprašanje ureditev narodnostnih razmer, in te ureditve ne bo storil noben deželni zbor v sedanjem svojem zasedanju. V vseh deželnih zborsih je ostalo dosedaj mirno. Kaj nam neki prinese istrski in — kar nas najbolj zanima — štajfarski. Ali gredo naši poslanci v zbornico ali ne? Kako zadoščenje naj dobe? Kako se bodo razvile bodoče razmere? Vprašanja, na katera bomo že v prihodnji številki odgovorili prav jasno.

(Ker državni zbor) ni prišel do razprave o državnem proračunu, si bo vlada pomagala s § 14, s katerim že prihodnje dni uveljavi, kar se ji bo zljubilo. Radovedni smo, kaj nam bo vse lepega prinesel § 14.

(Češko-nemška sprava.) Vlada bo takoj po novem letu razposlala vabila za češko-nemško pravno konferenco, katera se prične že 3. januarja. Vlada bo predložila konferenci jezikovni načrt, ki bo nekako v sredi med češkim in nemškim. Seveda se bo pa ta vladini načrt oziral tudi na Moravsko.

(Vinska klavzula.) Vladi prihajajo od vseh strani prošnje in zahteve, da se pri obnovljenju trgovinske pogodbe z Italijo ne obnovi tudi vinska klavzula, ki je naše vinarstvo pokopala za leta in leta. Kakor se čuje izza vladnih kulis, bo pogodba v resnici odpovedana in z njo tudi ona nad vse škodljiva klavzula.

(Srbski listi) se jako vesele nad prihodom ruskega ministra vnanjih del, grofa Lambdorffa, v Beograd, kajti to jim je dokaz, da je ruski stric še vedno kolikor toliko naklonjen srbskemu narodu, akoravno srbska vlada včasih nastopi takšna pota, da se je bati resnega spora med obema vladama.

(Na Ruskem) se pripravljajo menda večje izpremembe. Kakor pišejo listi, odstopi vrhovni prokurator sv. sinoda, Pobedonosčev, in to prav gotovo. Odstopiti pa namerava radi visoke sta

rosti. Bolj verjetno pa je, da je tudi na Ruskem prišla kolikortoliko v vpoitev svobodomiselna stranka, kateri je bil Pobedonosčev najhujši sovražnik. Na njegovo mesto pride grof Aleksander Šeremetiev. Tudi finančni minister Witte misli baje odstopiti.

(Novi nemiri v Ameriki.) Iz Nikaragne v Srednji Ameriki poročajo, da so se tudi tamkaj začeli nemiri. Napadov pričakujejo od morske strani. Zato se tudi zbirajo čete na obojem obrežju, namreč na obrežju Tihga in Atlantiškega morja.

(V Venezueli) je na božični dan prenehalo premirje med vladnimi četami in ustaši, kateri štejejo okrog 6200 mož. Predsednik Castro jim je šel naproti in jih skušal pregovoriti, da se bojujejo z njim vred proti tujcem, ali ustaši so izjavili, da preidejo rajši v tabor tujcev kakor pa v tabor vladnih čet. Med tem ko se Venezolanci med seboj pretepajo, pa združene evropske ladije pridno blokirajo luko za luko, katere bodo kmalu vse v rokah tujcev.

Razne stvari.

(Prvi doktor elektrotehnike v Avstriji.) Inženir Gino Dompieri, sin bivšega tržaškega župana, je dokončal svoje študije na tehniki v Brnu in postal doktor elektrotehnike. To je prvi tak slučaj v Avstriji.

(Nesreča na ledu.) V Inomestu je bogoslovec grof Jožef d'Avernas na ledu tako nesrečno padel, da je na mestu umrl.

(Blažena Nemčija) je zabredla v velike denarne stiske. Finance so na tako slabem stališču, da predlagajo metodajni krogi, naj začne cesar štediti pri podeljevanju redov in naj daje za darove namesto dragih kamnov meče, hrastovo perje in druge take okraske. Ker je cesar podaril že skoraj vsakemu židovskemu trgovcu redove z briljanti, je v tem zakladu zmanjkalo penaz. Zdej bodo morali biti zadovoljni s hrastovim perjem taki odlikovanci.

(V Italiji je vse mogoče.) V Terni so prijeli orožniki nekega čevljarja, ki je bil v odsotnosti že trikrat obsojen v dosmrtno ječo, vrhutega pa še skupno na 176 let. Sodišča so zdaj v opravičenih skrbih, pri katerem bi naj predsedel dosmrtno ječo, a čevljar se jim pa smeje, ker je prepričan, da mu bodo morali dve dosmrtni ječi in 176 let ječe spregledati. Kaj takega pa je samo v deželi anarhistov mogoče.

(Soproga saksanskega prestolonaslednika) 33 letna princezinja Lujza, nekdanja nadvojvodinja avstrijska, je pobegnila in zapustila svojemu soprogu pet otrok. V spremstvu svojega brata najvojvode Leopolda Ferdinanda in nekdanjega francoskega učitelja njenih otrok, Girona se je odpeljala najprej v Bruselj in potem v Genovo v Švici. Vzrok je bilo menda ljubavno razmerje princezinje z Gironom na eni strani, in na drugi ravno tako razmerje prestolonaslednika z neko igralko v Drazdanih. Nadvojvoda Ferdinand je baje odložil nadvojvodstvo in se sedaj imenuje Leopold Wöifling. Princezinja Lujza je imela jako težavno stališče na saksanskem dvoru, kateri je znan radi stroge etikete, katere pa lahkoživa princezinja ni priznavala. O končnem izidu te afere bomo še poročali.

(Družina Humbert v zaporu.) Znano pariško sleparsko družino Humbert, ki je osleparila pariški svet za visoko število milijonov, je policija aretirala v Madridu. Sedaj seveda zatrjuje, da je nedolžna, in obljublja, da bo razkrila prave sleparje, in ti naj bi bili najvišji francoski dostojanstveniki. Pričakovati je torej novega velikanskega poloma, kakor ga je povzročila nekdanja panamska in Dreyfusova afera. Francozi pač ne morejo biti brez škandalov.

(V katerem jeziku se piše največ pisem?) Poštna revija naznanja, da se odpravi vsak dan kakih 1000 milijonov pisem. Po razdelitvi 500 milijonov pisem jih je 150 milijonov angleških, 90 milijonov ruških, 75 milijonov nemških, 55 milijonov francoskih, 45 milijonov španskih, 35 milijonov laških in 12 milijonov portugalskih. Za ostalih 38 milijonov se razdelijo drugi jeziki, zlasti holandski, švedski, danski, hrvatski, kitajski in japonski.

Loterijske številke.

Trst, 27. decembra 1902:	74, 54, 24, 17, 71.
Linc	70, 63, 27, 54, 76.

Veselo in srečno novo leto

želi vsem prijateljem in znancem

rodbina Dragotin Hribar.

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi

Celje, Graška cesta šte. 4, Celje.

Velika zaloga stekla, porcelana in kamenine.

Vsakovrstno v steklarsko stroko spadajoče blago, kakor svetilnice, zrcala, različni okvirji za podobe, šipe za okna itd. na debelo in na drobno.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah, katera se izvršujejo po najnižjih cenah.

Najlepši okraski in dekoracije, jako primerni predmeti za darila in srečolove.

Slavne javne zavode in privatnike opozarjam zlasti na svojo zalogo higijeničnih pljuvalnikov.

Postrežba točna in solidna!

Skladni koledar

v najfinejši izpeljavi

dobiti je pri Dragotin Hribarju v Celju. Cena 1 do 2 K. Tudi oddajem bloke brez hrbišča, da se lahko porabijo za vsak drug koledar. Cena za 100 komadov 50 kron. Naročila na bloke prosim v najkrajšem času, da jih ne porabim drugam.

Stroji za prirejanje živinske krme

Stroji za rezanje piče s patentnim kolobarjem, ki se jako lahko goni ter prihrani 40% moči, reznice za repo in krompir, mlinci za drobljenje, stroji za parjenje živinske piče, prenosljive štedilne kotlene peči z emajliranim ali z neemajliranim vložnim kotlom, stoječe ali vozeče, za kuhanje in parjenje živinske krme, krompirja, za mnogo vrstne, kmetijske in gospodarske potrebe itd., nadalje robkalnice za turšico, čistilne mlince za žito, trijere-stroje za izbiranje, stiskalnice za seno in slamo, z ročno gonjo stoječe in vozeče.

Mlatilnice, geplje, jeklene pluge, valjarje, biane

Najboljše sejalne stroje „AGRIKOLA“ (zistem s potiskanjem kolesa) brez zmenjevalnih koles za vsako seme, za gorate in dolinske kraje.

Samotvorne patentirane brizgalnice za uničevanje sadnih škodljivcev in peronospor, izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom v najnovejši, priznani najboljši konstrukciji.

Th. Mayfarth & Co.

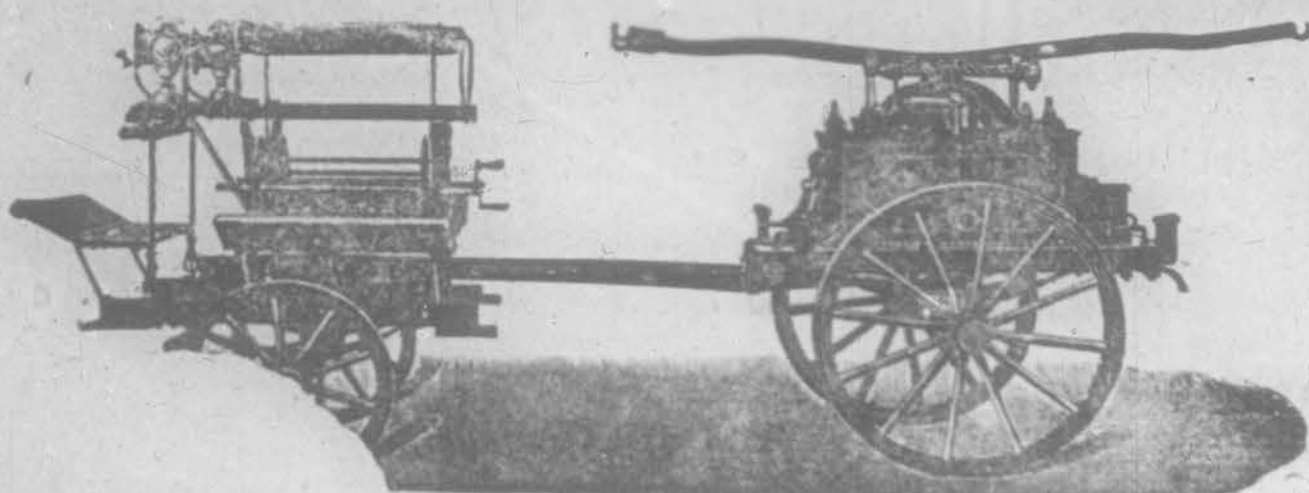
c. kr. izključno priv. tovarne kmetijskih strojev, li-varen in parnih fužin.

Dunaj, II/1, Taborsstrasse št. 71.

Odlikovane z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinjami.

Ilustrovani katalogi zastoj. — Isčejo se zastopniki in prekupci. (424) 10-8

Dopisovanje tudi v slovenskem jeziku.

(645) 50-16

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Trgovina papirja, pisalnega in risalnega orodja na debelo in drobno

Dragotin Hribar-ja v Celju.

Velika izbira vsakovrstnih albumov za slike, poezije in razglednice, glasbenih instrumentov, razglednic s slikami, molitvenikov, trgovskih knjig, gosli, citre, kitare, tamburice itd.

Svilnati papir v vseh barvah, barvani papir na eno ali obe strani, zlati in srebrni papir, zlata pena, podobice za jaslice, perje za cvetlice, cvetje in žica za cvetlice, barva in mah.

Lastna zaloga šolskih zvezkov.

Temni lak za šolske table.

Štampilje in vignjete za urade, društva, trgovce in privatnike.

Glavna zaloga cigaretnih papirčkov v korist družbe sv. Cirila in Metoda za Spodnje Štajersko.

— Tudi in solidna postrežba. —

(444)

Trganje

v rokah in nogah preneha pri vsakomur v teku treh dni, kdor rabi Antirheumin-mazilo. Cena steklenici s točnim navodilom in poštino, ako se denar naprej pošlje

Vse želodčne bolezni, težko prebavo, zlasti pri pomanjkanju teka, riganju in drugih želodčnih slabostih, pri krču in prenapetem želodcu, zaslinjenju, navalu krvi v glavo ozdravlja

izgine po uporabi trpotčevega soka in francoskega čaja. Cena skupa s poštino, ako se denar naprej pošlje 1 gld. 40 kr. Ako je kašelj zastarel, se je treba dalje zdraviti

življenski balzam

„SALVATOR“

Čisti kri ter je brezpogojno najboljšo domače sredstvo za vsemogoče notranje

Pomada

iz lilij

za lice in roke. Solne ne pege, zakažni črvi in vse nečistoče izginejo z njeno uporabo. Cena lončku s pridejanim milom s poštino, ako se denar naprej pošlje, 1 gld. 20 kr.

in zunanje boleti.

ena ovoju 12 flašic 5 K, 24 flašic 9 K, brez poštine, ako

se denar pošlje naprej

FRANA RIEDL-a

„SALVATOR“-lekarni v

Varaždin (Hrvat-ska.)

Epicarin.

Mast proti ozeblinam in vsakovrstnim ranam. Z njeno rabo

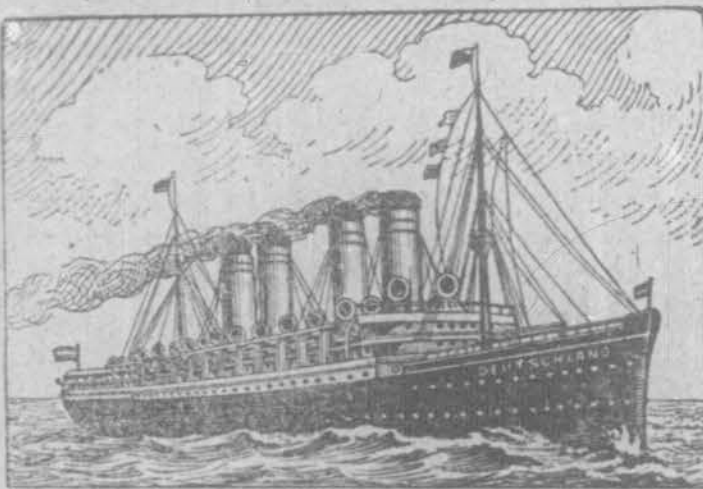
izgine srbečica v 24 urah, aše

z nadaljno uporabo izgine ozeblina.

Rane se brzo celijo z rabo te masti.

Cena lončku z navodilom in poštino, ako

se denar naprej pošlje, 80 kr.

Vizitnice priporoča tiskarna D. Hribarja v Celju.**Največje, najhitrejše**

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO**Hamburg—New-York**

(233) 51

le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, I. moravska mehanična tiskalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smihov-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti smrzalini in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašenega strojevodje; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice itd., kmetijsko orodje in Peronospora-brizgalnice. — Roba solidna, elegantna in ceno. Plačila po dogovoru.